

Statsminister Per Bortens tale ved
åpningen av møtet i Hovedkomiteen
for Naturnvern-året 1970
fredag 7. februar 1969.

Jeg vil knytte noen få ord til åpningen av dette møtet i Hovedkomiteen for Naturnvernåret 1970. I den tid som er gått siden Hovedkomiteen ble konstituert, er mye godt arbeid utført av spesialutvalg og arbeidsutvalg. Formannen i arbeidsutvalget, professor Olav Gjærevoll, vil i det etterfølgende foredrag gjøre nærmere rede for det som er forberedt med sikte på aksjonsåret 1970.

Naturnvernårets hensikt er å gi flest mulige mennesker en forståelse av hva naturnvern er, og hva mangel på naturnvern kan føre til av skadevirkninger for våre omgivelser

-2-

og redusert trivsel for den enkelte. Naturnvernet vil ved å bli forstått på denne måte kunne bli akseptert som en samfunns-sak med betydning for alle og dermed bli aktivt tilgodesett i samfunnsplanleggingen.

Dette siste, samfunnsplanleggingen, er et ansvar først og fremst for Regjering og Storting. En sak er imidlertid å legge planer, noe annet er å følge dem. Min erfaring er at planlegging alene ikke er nok. Gang etter gang viser det seg at selv den dyktigste planlegger ikke er i stand til å ta i betraktning alle de mulige endringer i forutsetningene for bruk av naturressursene. Ny teknikk, endret økonomi og samfunnsmessige endringer medfører behov for omdisponering, for justering av planene.

Med den store interesse det nå viser seg å være for å verne om våre naturressurser, - bruke naturen, men ikke forbruke den - tror jeg at vi vil ha lett for å kunne etablere enighet om prinsippene for naturvern, de store trekkene i disponeringen. Når vi kommer til det enkelte tilfelle, tomten, elva, eller det noe større område som vassdrag eller utbyggingsarealer, viser det seg imidlertid å være et godt stykke mellom liv og lære.

Det er her noe fundamentalt som svikter. Ved overgang fra det generelle til det spesielle glemmer man lett de prinsipper man står for. Da legger man gjerne rene bekvemmelighetsbetraktninger til grunn, og oppnår ofte en kortsiktig vinning. Denne vinning oppnår man som regel på fellesskapets bekostning.

Det er slike tendenser jeg tror Naturvernåret 1970 må forsøke å snu. Aksjonen må betraktes som en massiv informasjonskampanje, rettet til allmennheten. Jeg ser tiltaket som en nyttig underbygging av de vedtak som Regjering og Storting etter hvert kommer til å fatte på dette område. Regjeringen er klar over at det haster - hvis ressursene ikke skal feildisponeres ytterligere. Vårt forvaltningssystem er ikke tilpasset tidens problemer. Stats- og kommuneadministrasjon må bygges ut slik at ikke ett organ ødelegger for andre, ved at ingen har totaloversikten. Jeg kan forsikre Hovedkomiteen for Naturvernåret 1970 at Regjeringen vil sette de nødvendige tiltak ut i livet etter hvert som innstillingene som er kommet blir bearbeidet, og

forslagene fra Ressursutvalget kommer, i det omfang og tempo som Stortinget vedtar dem.

For meg personlig har det vært en glede å se den brede oppslutningen fra organisasjonene om vårt arbeid med en fornuftig disponering av naturressursene. Det blir fattet resolusjoner i foreninger og organisasjoner, store og små, humanitære, økonomiske og politiske. Det sendes brev til Regjering og Storting, det etableres aksjonsutvalg og arbeidsgrupper. Dere som sitter i Hovedkomiteen for Naturvernåret 1970 er utpekt av de største organisasjoner i landet. Dere må bygge opp en ny innstilling hos den menige kvinne og mann til spørsmålet om vår natur. Selv om vi regner med å oppnå mye ved aksjonen Naturvernåret 1970, er det all grunn til å be om støtte i ulike former fra

organisasjonene. Stortinget har ved sin bevilgning på 1 million kroner lagt arbeidsforholdene til rette for vårt arbeidsutvalg, men uten den innsats som kan ytes av hver enkelt av dere på så mange felter, overfor deres egne medlemmer, gjennom medlemsblad, andre tidsskrifter, møteopplegg og særaksjoner, vil selv et så stort anlagt arbeid som Naturvernåret 1970 bare føre oss et stykke på veien.

Regjeringen føler det som en forpliktelse å ta de nødvendige initiativ for å sikre vårt miljø for etter slekten.

Jeg har ved en tidligere anledning uttalt at spørsmålet om disponeringen av våre naturressurser er den viktigste sak som er reist i vårt samfunn i senere tid.

Etter hvert som informasjonene kommer om alle konsekvensene av vår sivilisasjon, blir jeg stadig mer overbevist om at dette er en riktig vurdering. Heldigvis har jeg den glede å kunne meddele Hovedkomiteen at jeg ikke har støtt på en eneste uttalelse som har gått i mot denne oppfatning. Denne brede enighet om sakens viktighet tar jeg som den beste garanti for at vi i løpet av kort tid skal få avverget de mest påtakelige farer for misgrep.

Men jeg vil igjen poengtere at dette er noe som kommer til å koste noe. Vi greier ikke å bevare, å ta vare på vår natur uten at vi samtidig ofrer noe. Hver enkelt av oss må være villig til å gi avkall på øyeblikksgoder av en eller annen art for at framtida kan være sikret et menneskelig miljø. Og dette er den

største bøygen. I generelle standpunkter hersker stor samstemmighet om nødvendigheten av å legge nye verdimål på disponeringen av ressursene i videste forstand. Men som sagt - når vi stilles overfor konkrete avgjørelser - svikter det ofte. Man ser det tydeligst når det gjelder vår dyrkede jord - også den er en fundamental bestanddel av naturressursene på lang sikt.

Med disse ord vil jeg ønske arbeidsutvalget og spesialutvalgene lykke til i de videre bestrebelser.